

Musulman eti bilen iýmitlenen adamhor haçparaz otrýadlary: Tafurlar

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Musulman eti bilen iýmitlenen adamhor haçparaz otrýadlary:
Tafurlar MUSULMAN ETI BILEN IÝMITLENEN ADAMHOR HAÇPARAZ
OTRÝADLARY: TAFURLAR

Rim papasy Urban II Fransiýada Klermon gurultaýyny geçirdi we Ýakyn Gündogarda ähli deňagramlylygy üýtgedip taşlajak karar kabul etdi.

Karara laýyklykda Ýewropadaky ähli patyşalyklara we knýazlyklara habar ýollap, Ierusalimiň musulmanlaryň elinden azat edilmegini maksat edinýän ýörişe gatnaşmaga çagyrdy.

Bu ýörişler taryha «haçly ýörişler» ady bilen girdi. Pýotr Amýenskiniň serkerdeliginde uly goşunyň düzülmegi kân wagta

çekmedi.

Haçparazlar musulman ýolbaşçylaryň özara agzalalyklaryndan we çaknyşyklaryndan peýdalanylýp, üç ýyla ýetirmän häzirki Ýakyn Gündogar diýip ýurtlaryň ep-esli bölegini basyp alypdylar.

Indi mukaddes maksatlary bolan Ierusalimiň üstüne çozmaga hiç bir päsgelçilik galmandy.

Ierusalim şäheri musulmanlaryň birinji kyblasydy we Hezreti Omaryň (r.a) döwründe eýelenipdi.

Hezreti Omar şähere hristian we jöhit jemagatynyň kethudalary bilen bilelikde giripdi we şäheriň magnawy atmosferasyna uly hormat-sylag edipdi.

Hezreti Omaryň şähere girende birinji eden işi beýleki dinleriň mukaddes ýerlerini aýlanyp görmek bolupdy, namaz wagty gelende bolsa hristian jemagatynyň patriarhyndan nirede namaz okap boljagyny sorapdy.

Patriarh şol wagt duran ýerlerinde namaz okap biljekdiklerini aýdanda, Hezreti Omar çalaja ýylgyryp munuň dogry bolmajakdygyny aýdýar.

Hezreti Omar özünden soň geljek musulmanlar «Omar şu ýerde namaz okady diýip, bäräk eýe çykjak bolarlar» diýip, ol ýerde namaz okamandyr.

Ol bu hoşniýetli çemeleşmesini esaslandyryp, Ierusalimde «Hezreti Omar» metjidini gurdurdy we beýleki dinleriň ybadathanalaryna degilmeginiň önüni aldy.

Haçparazlar 1099-njy ýylyň 15-nji iýulynda Ierusalime girende birinji eden gabahatlyklarynyň biri «Hezreti Omar» metjidini haraplamak boldy we ýene bir diniň agzalary bolan müň jöhidi hawralaryna (ybadathanalaryna) gabap ýakdylar.

Bu basybalyjylykly ýörişden soň Ierusalim korollygy yglan edildi we Gotfrid tagta çykdy.

Haçparazlar güýjüni musulmanlaryň geleňsizligineen, agzalalygyndan, biri-birlerine görüpliginden, gorkaklygyndan alýardy.

Emeldarlar özüni hamana ýerleri basylyp alynmadyk ýaly biperwaý alyp barýardylar. Haýsydyr bir musulman emir ýa-da serkerde güýçlenip başlasa, beýlekiler derrew onuň aýagynyň aşagyny gazyp başlaýardylar. Gaýtam şu babatda pereňliler bilen dil düwürmege-de utananokdylar.

Halk bolsa haçparazlaryň zulумы astynda titräp-gagşap durdy. Munuň iň esasy sebäbi-de, haçparazlar basyp alan şäherlerinde özlerine garşy giden adamlary gorkunç formada öldürýärdi.

Hatda musulman halklaryň ýüregindäki haçparaz gorkusyny artdyrmak üçin «Tafurlar» atly adamhor (adam etini iýýän) goşun bölümleri-de döredilipdi. Ýewropadan gelen bu hristian urşujylar öldüren musulmanlarynyň etini iýip tanalan

esgerlerdi. Üstesine musulman etini iýmek ýek-tük gabat gelen hadysa hasap edilmejek derejede düýpli derejelere ýetipdi.

- *Tafurlar*

Günbatar çeşmelerinde musulman ýurtlarynda edilen adamhorluk[/b]

Adamhorluk däbi günbatarlylar tarapyndan tafurlara ýöňkelen we görmezlige salynan hereket-de bolsa, açlygy başdan geçiren ilkinji gabawlarynda muňa ýüz urmaklary taryhyň masgaraçylykly sahypasydyr.

Fulheriý Şartrskiý «Ierusalimiň taryhy» («Historia Hierosolymitana») atly eserinde ýürekbulanjy warwarlygy şeýle sözler bilen beýan edýär:

«Gabaw ýigrimi gün dowam edende adamlarymyz açlykdan aşa kösendiler. Titräp-gagşap we tisginip gürrüň berýärin, sebäbi adamlarymyzdan köpüsi açlygyň getiren aşa ýowuzlygyndan bimaza boldy, şol ýerde ýaňy ölen sarajenleriň (musulmanlaryň) etleriniň jylk ýerinden kesen böleklerini bişirdiler we iýdiler, otda ýeterlik bişmänsoň wagşylyk bilen çig-çarsylygyna gemirdiler. Şeýlelik bilen gabaýjylar gabalanlardan has beter zyýana galypdylar».

Dürli çeşmelerde agzalýandygyna garamazdan, musulman çagajyklaryň etiniň mangalda gyzardylyp iýlendigi baradaky san-sajaksyz maglumata okyjylarymyza bolan hormatymyzdan şu ýerde salgylanmasak gowy bolar.

Ýöne hususanam musulmanlaryň budundan kesilip alynan etleriň otda bişirilip iýilmeginiň endige, hatda özbaşyna keype öwrülendigini gynanç bilen görýäris. Bu boýun almalar diňe latyn taryhçylaryň eserlerinde ýer alanok. Geliň, gerek holsa normand serkerdesi Bohummudyň «Gesta Francorum et aliorum Hierosolimatorum» atly eserinde öz agzyndan aýdan sözlerine seredeliň:

«Biz şol ýerdekä (Antakýa) gala diwarlarynyň daşynda talamaga hiç zat bolmandygy üçin hem-ä uzaga çeken eglenmeden ýa-da hemem şeýlekin aç bolandyklary sebäpli adamlarymyzdan käbirleri najatyna garap bilmedi. Şol sebäpden olar ölüleriň garynlaryny ýardylar, çünki olar musulmanlaryň içegelerinde wizantiýa altyny taparys öýdýärdi. Beýlekileri ölüleriň etini böleklere böldüler we iýmek üçin bişirdiler».

Musulmanlar diňe çagalaryny we özlerini däl, it-pişik ýaly köçe haýwanlaryny-da bu ýalmawuz topardan goramaga mejburdy.

- **Günä geçisi: Tafurlar**

Häzirkizaman günbatar çeşmeleri ähli günäni tafurlaryň üstüne

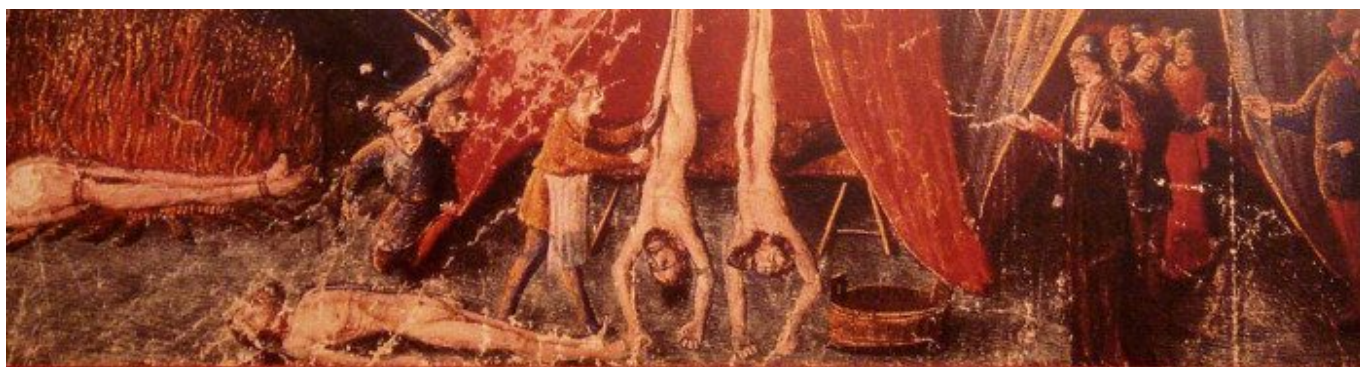
ýükläp, özlerini ak jüýje etmäge synanyşsalar-da, latyn çeşmeleri muña ýol bermeyär.

Elbetde, tafurlar taryhyň gören iň ýigrenji adamhorlarydy. Tafurlary jemgyýetde izolirlenen sähne adamlar ýaly suratlandyrýan häzirkizaman çeşmeleri hamana tafurlar ysalam ýurtlaryna asmandan inen ýaly çemeleşýär. Ýogsam bolmasa, tafurlar hut haçparaz korollary tarapyndan musulman jemagatyň arasyna gorky salmak üçin düzülip, sebite goýberilen mahluklardy.

Tafurlar dişlerini byçgy deýin igeläp ýiteldýän, üstlerinden porsy ys aňkap duran we her dürli wagşyýanallygy etmekden çekinmeýän ýewropaly hristian taýpady. Olar münlerçe musulman çagajygy öldürip iýmek bilen taryhyň gara tegmili bolup ýatda galdylar.

Haçparazlar tafurlara ýarag bermese-de, bar pikir-oýy adam etini iýmek bolan bu adamsypat mahluklaryň arzuwyna ýetmek üçin ähli şertleri döredipdiler. Bu ýagdaý birnäçe hristiany bimaza edenem bolsa, aýratynam ýörişiň başky döwürlerinde bu mahluklar sebitiň iň esasy syýasy faktorlarynyň biridi.

Aýratynam Antakýanyň basylyp alynan döwründe bu adamhorlaryň salan gorkusy belli bir derejede ýarag deregne ulanylypdy.

«Şir ýürekli» Riçard we adam eti

Adamhorluk hadysasy «Şir ýürekli» Riçardy öwýän eserlerde-de beýan edilipdir.

Kesellän we diňe doňuz etini iýesi gelen korola aýdylmagyna görä ýaş musulman ýigidiniň hamy ýüzülip, eti bişirilipdir we korola berlipdir.

Korol ilki bilmezdenem bolsa muny iýipdir, ýöne bilenden soň musulmanlaryň etiniň süýji bolýandygyny aýdypdyr.

Soňabaka Riçardyň gazanan ýeňişleri we şu waka bilen baglanyşdyrylyp edilen adamhorluklar zannyýamanlyk bilen mazamlanypdyr.

Bu waka bolupmy-bolmanmy, elbetde jedelli. Ýöne şular ýaly gabahatlygyň mazamlanmagy göýdük ruhly düşünjäniň bolandygyny görkezýär.

Belki-de, Selaheddin Eýýuby şular ýaly zatlaryň ýaňyny eşidenliginden Riçardyň ikiçäk görüşme teklipleriniň birine-de çynlakaý garamandyr. Ahyrynda Beýtulmukaddes bilen birlikde sebitiň ähli ýerinden haçparaz basybalyjylary kowup çykarypdyr.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

@MMazlumcel

celikmehmedmazlum@gmail.com

Anna, 20.12.2024 ý. Geň-taňsy wakalar